

TOMENTELLOÏDE FUNGI: EEN JAARTJE IN HET DIEPE

Martin Gotink - m.gotink@gmail.com

Hermien Wassink - h.g.wassink@kpnmail.nl

Gotink, M. & Wassink, H. 2022. Tomentelloïd fungi: a year of (re)search. *Coolia* 65(1): 13–25.

The results of a research into Tomentelloïd fungi are presented. In the 2020 mushroom season a total of 120 collections were made and examined. They are divided over 25 species, 11 collections could not be properly named. Four species were not present on the checklist of macrofungi in The Netherlands at the time they were found, these species are described and illustrated. Furthermore, the ecology is discussed in relation to where we had the most success in collecting specimens.

De term Tomentelloïde fungi wordt gebruikt om een groep paddenstoelen aan te duiden die vergelijkbare kenmerken heeft als Rouwkorstje (*Tomentella*). Deze groep omvat in onze soortenlijst de genera Rouwvliesje p.p. (*Amaurodon*), Rouwvliesje p.p. (*Pseudotomentella*), Rouwkorstje p.p. (*Tomentella*) en Viltvliesje (*Tomentellopsis*). Franjezwam (*Thelephora*) vormt meestal geen resupinate vruchtlichamen en werd om die reden buiten deze groep gelaten. Dit hebben wij ook gedaan, al is dit waarschijnlijk geen houdbare situatie. Een aantal *Tomentella*-soorten is door sommige auteurs al naar *Thelephora* verplaatst. Zo wordt *T. subulacina* tegenwoordig *Thelephora wakefieldiae* genoemd (Zmitrovich et al., 2018).

Van de meeste soorten wordt aangenomen of is bewezen dat ze ectomycorrhiza vormen (Erland & Taylor, 1999; Jakucs et al., 2015). Een aantal jaren geleden zijn aanwijzingen gepubliceerd dat enkele soorten mogelijk saprotroof zijn (Tedersoo et al., 2014); deze soorten zijn daarom naar het vroeger al eens gebruikte genus *Odontia* verplaatst. Dit betreft onder meer Gestekeld rouwkorstje (*T. crinalis*) en Ruig rouwkorstje (*T. fibrosa*).

Tomentelloïde fungi hebben ons altijd al geïntrigeerd door hun (vaak) verborgen groeiwijze. Dat ze in tegenstelling tot ‘andere korstjes’ duidelijk gekleurd zijn en microscopisch goed te bekijken zijn, draagt daaraan bij. Systematisch naar Tomentelloïde fungi zoeken in een periode dat ze ook te vinden zijn (vooral zomer en herfst) is er echter nooit van gekomen, deels omdat diezelfde periode ook de beste tijd is voor ‘gewone’ paddenstoelen, deels omdat er vaak geen naam aan te geven was, als je er toch één meenam. Ondanks dat bleven ze ons telkens weer boeien.

In 2020 was dat anders: in de zomer had het in de Achterhoek af en toe geregend, maar van paddenstoelen was er weer eens weinig sprake. Daarom gingen we maar op zoek naar korstjes en al gauw leverde dit ook meerdere *Tomentella*’s op. Soms wisten we er samen zelfs een aantal op naam te brengen. Dat gaf ons moed om eens wat systematischer naar deze groep te gaan kijken. In de zomer werden met wisselend succes regelmatig soorten verzameld en gedetermineerd, en in de herfst ging dat door, tenminste wanneer de verzamelbakken nog ruimte hadden naast de ‘gewone’ paddenstoelen. Al kon je vruchtlichamen met mooie, opvallende kleuren natuurlijk ook niet laten liggen, wat soms resulteerde in een tas vol schors waar je dagenlang zoet mee was...

Resultaten

De eerste soort werd half juli verzameld, en vanaf dat moment werd er meer actief gezocht. Zelfs tot in januari werden er nog sporadisch *Tomentella*'s gevonden, ook dan soms nog in goede conditie.

In totaal werden er dat seizoen 120 *Tomentelloïde* fungi verzameld, verdeeld over drie genera en 25 met zekerheid vastgestelde soorten. Alleen van het genus *Amaurodon* werd geen enkele soort gevonden. Vele tientallen collecties konden in eerste instantie niet met zekerheid op naam worden gebracht. Dit werd, door ze later nogmaals te bekijken, teruggebracht tot 19 collecties. Deze werden naar de Duitse *Tomentella*-specialist Frank Dämmrich gestuurd, die we bereid vonden ons eenmalig te willen helpen. Dit resulteerde in nog eens 8 collecties die een naam kregen. De overige 11 collecties kon ook hij niet (met zekerheid) op naam brengen. Hiervan werden er vier in een s.l. groep geplaatst, twee collecties kregen een onzekere naam en bij één collectie leken er meerdere soorten door elkaar te groeien, hetgeen determinatie onmogelijk maakte. De resterende vier worden voorlopig als *Tomentella* spec. opgeborgen.

Tomentella stuposa s.l. (twee collecties)

De subhymeniale hyfen zijn kortcellig, de basale hyfen bruin en dikwandig, de sporen lichtbruin, cyanofiel, 6,5–8,5 µm in doorsnee.

Tomentella stuposa s.l. omvat soorten met vrij ronde sporen, variërend van 6,5–13 µm in doorsnee. De soorten kunnen mogelijk onderscheiden worden op basis van de sporenmaat; hierdoor zou je bij onze collecties op de in 2018 door Lu et al. nieuw beschreven *Tomentella globosa* uit kunnen komen.

Figuur 1. *Tomentella stuposa* s.l.

Figuur 2. *Tomentella sublilacina s.l.*

***Tomentella sublilacina s.l.* (twee collecties)**

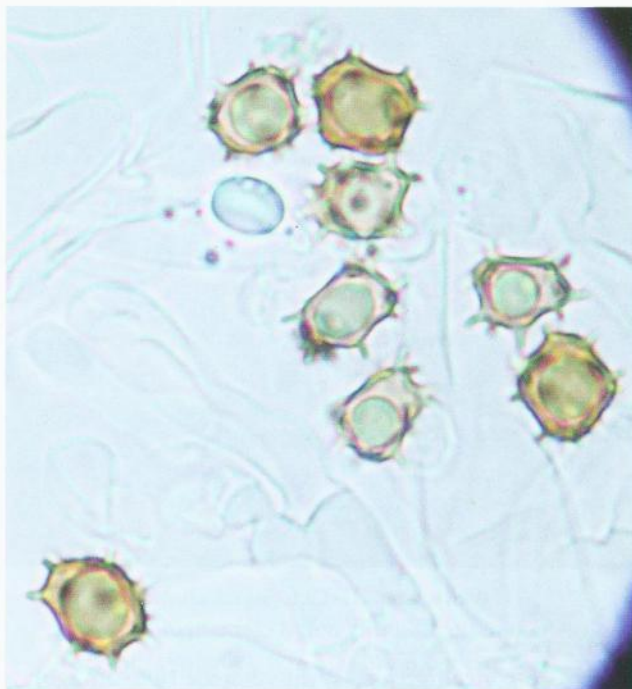
Een belangrijk kenmerk zijn onder andere de kortcellige, deels wat verbrede (tonvormige) hyfen. Sporen zijn in frontaal aanzicht driehoekig tot enigszins gelobd, lateraal gezien zijn ze elliptisch. In het materiaal zijn enkele rhizomorfen aanwezig. *T. sublilacina* s.str. heeft sterk gelobde sporen en geen hyfenstrengen.

***Tomentella cf. testaceogilva* (één collectie)**

De sporen van deze soort hebben vrij lange stekels (2–2,5 µm). Afwijkend bij deze collectie zijn de grote oliedruppels in de sporen en de zeer verspreid staande stekels, welke deels bifurcaat lijken te zijn.

Figuur 3. *Tomentella cf. testaceogilva.*

Figuur 4. Sporen van *Tomentella* cf. *testaceogilva*, met duidelijke olie-druppels en zeer verspreid staande stekels.

***Tomentella* cf. *lilacinogrisea* (één collectie)**

Normaliter zijn de (lichtbruine) subiculumhyfen sterk geïncrusteerd, in KOH is dat bij deze collectie echter slechts zwak/onduidelijk waarneembaar. Bovendien zijn de rondachtige sporen onregelmatiger van vorm dan meestal het geval is.

***Tomentella* spec. (vier collecties)**

Bij deze 4 collecties gaat het waarschijnlijk om één en dezelfde soort. Macroscopisch hebben ze kleine wratjes en een bruinig-lila tint met

lichtere delen. Microscopisch is er bij alle vier veel gelijkenis met *Thelephora terrestris* f. *resupinata* (*Tomentella radiosa* is hier mogelijk een synoniem van (Dämmrich, 2006)). De sporenmaat in onze collecties is echter steeds te klein: (5,0–)6,0–7,0(–8,0) µm in doorsnee, ze zijn rondachtig tot driehoekig, met korte stekels (< 1 µm), deels bifurcaat.

Figuur 5. *Tomentella* cf. *lilacinogrisea*.

Figuur 6. *Tomentella spec.*

Er werden vier soorten gevonden die destijds nog niet op de Nederlandse soortenlijst stonden. Dit betreft *Pseudotomentella umbrina*, *Tomentella italica*, *Tomentella viridescens* en *Tomentellopsis pulchella*.

Pseudotomentella umbrina

Vruchtlichaam resupinaat, losjes op het substraat, vrij dik. Hymenofoor vlak, weefsel dicht aaneengesloten, bijna fluwelig ogend, bruin tot grijsbruin. Subiculum arachnoïd, bruin. Rand fimbriaat tot arachnoïd, wit tot bruin. Rhizomorfen afwezig.

Figuur 7. *Pseudotomentella umbrina*, eerste vondst.

Figuur 8. *Pseudotomentella umbrina*, tweede vondst.

Basidiën 4-sporig, sterigmen 8–10 µm lang, hyalien tot lichtbruin, niet cyanescent (blauw/groen verkleurend). Gespen overall afwezig. Cystiden afwezig. Subiculumhyfen oranjebruin tot bruin, glad, dikwandig, 3,5–5,0 µm breed. Subhymeniale hyfen hyalien tot bleekbruin, glad, dun- tot iets dikwandig, 3,0–5,0 µm breed. Sporen heel sterk gelobd, frontaal wat driehoekig tot rondachtig tot zwak kruisvormig, lateraal min of meer elliptisch, vaak met een oliedruppel, bruin tot oranjebruin, $8,0-10 \times (5,7-7-7,2$ µm, stekels bifurcaat, tot 1,5 µm lang.

Groeiend op de onderkant van schors van een naaldboom in een beukenlaan op zandgrond en op de onderkant van schors van een loofboom in een loofbos met onder andere beuk en eik op kleigrond.

De groep rond Bruin rouwvliesje (*Pseudotomentella tristis*) is recent flink opgesplitst (Svantesson et al., 2019; Svantesson et al., 2021). *P. umbrina* blijkt een wijdverbreide, vrij algemene soort te zijn, terwijl Bruin rouwvliesje (*P. tristis*) helemaal niet zo algemeen zou zijn. Met Nordic 3 (Hansen & Knudsen, 1997), Køljalg (1996) en Stalpers (1993) is deze soort niet te determineren, je zou dan bij Bruin rouwvliesje (*P. tristis*) uitkomen. Het verdient aanbeveling om de Nederlandse *Pseudotomentella*-collecties nog eens opnieuw te determineren.

De soort wordt in Scandinavië in allerlei biotopen gevonden en vormt ectomycorrhiza met veel verschillende boomsoorten (Svantesson et al., 2019), in tegenstelling tot veel andere *Pseudotomentella*'s lijkt deze soort niet zo kritisch te zijn.

Tomentella italica

Vruchtlichaam resupinaat, vrij los op het substraat, middelmatig dik. Hymenofoor met duidelijke, verspreid staande brede wratten, daartussen arachnoïd, heel bleek witbruin, later meer bruin. Subiculum bestaande uit vrij dicht weefsel, bruin. Rand fimbriaat, contrasterend roestbruin. Rhizomorfen bleek geelbruin.

Figuur 9. *Tomentella italica*.

Basidiën 4-sporig, hyalien, niet cyanescent. Gespen overal aanwezig. Cystiden afwezig. Rhizomorfen monomitisch, hyfen geelbruin, deels geïncrusteerd, dunwandig, 4,0–5,0 μm breed. Subiculumhyfen bleek geelbruin, glad tot geïncrusteerd, dunwandig, 3,5–6,0 μm breed. Subhymeniale hyfen hyalien tot bleekbruin, glad, dunwandig, 3,5–5,0 μm breed. Sporen frontaal driehoekig, lateraal min of meer elliptisch, regelmatig met een oliedruppel, hyalien tot gelig, 7,2–9,0 $\times$ 6,0–7,3 μm , stekels bifurcaat, tot 1,5 μm lang.

Groeiend op de onderkant van een tak van een loofboom in een hardhout-ooibos op kleigrond, bij populier, eik, meidoorn en iep.

Vers is deze soort in het veld goed te herkennen aan het bleke uiterlijk met wratten en een roestbruine rand, maar het hymenium wordt later snel bruin van kleur en is dan macroscopisch lastiger te herkennen; de sporen met bifurcate stekels zijn dan een belangrijk kenmerk. *T. italica* werd al eerder in Nederland gevonden en beschreven door Ida Bruggeman (van der Putte et al., 2021). Deze soort komt verspreid voor in Europa en Azië, maar is nergens algemeen (Köljalg, 1996; Dämmrich, 2006).

Tomentella viridescens

Vruchtlichaam resupinaat, vastgehecht aan het substraat, vrij dun. Hymenofoor wrattig, vrij dicht arachnoïd, geelbruin tot geelgroen. Subiculum arachnoïd, bruin. Rand arachnoïd, contrasterend, grijs, uiterste rand wit, fimbriaat. Rhizomorfen afwezig.

Basidiën 4-sporig, hyalien tot bleek geelbruin, deels zwak cyanescent. Gespen overal aanwezig. Cystiden afwezig. Subiculumhyfen bruin, glad, dikwandig, wand soms onregelmatig, 5,5–9,0 μm breed. Subhymeniale hyfen hyalien tot bleek geelbruin of grijsbruin, glad, dun- tot dikwandig, 3,0–5,0 μm breed. Sporen frontaal rond, lateraal bijna rond, soms met een oliedruppel, geelbruin, apiculus niet amyloïd, 8,2–10,2 $\times$ 7,6–8,8 μm , stekels enkelvoudig, tot 2,5 μm lang.

Figuur 10. *Tomentella viridescens*.

Groeiend op de onderkant van eikenschors in een laan met eik en beuk op kleigrond.

De soort zou op Roestgeel rouwkorstje (*T. bryophila*) lijken, maar die soort is meer oranjegeel zonder contrasterende rand. De sporen lijken wel op elkaar, maar de sporen van *T. viridescens* zijn meer bruin dan geel en hebben geen amyloïde apiculus.

De soort is door Bresadola en Torrend (1913) beschreven op basis van materiaal uit Portugal. Larsen (1974) vermeldt dat de soort ook uit Denemarken, Canada en de Verenigde Staten bekend is. Frank Dämmrich wist ten slotte te melden dat deze soort ook in Duitsland is gevonden.

Tomentellopsis pulchella

Vruchtlichaam resupinaat, losjes op het substraat, vrij dun. Hymenofoor glad of iets wrattig, arachnoïd, helder geel, na druk of bij ouderdom meer oranjebruin. Rand arachnoïd, onduidelijk, uitdunnend, als hymenofoor gekleurd. Subiculum oranjegeel, arachnoïd. Rhizomorfen oranje tot bleekoranje.

Basidiën 4-sporig, hyalien, niet cyanescent. Gespen overal afwezig. Cystiden afwezig. Rhizomorfen monomitisch, hyfen oranjebruin, glad tot iets onduidelijk geïncrusteerd, dunwandig, 3,0–6,0 µm breed. Subiculumhyfen hyalien tot oranjebruin, glad of met gele kristallen bezet, dun- tot iets dikwandig, 3,0–6,0 µm breed. Subhymeniale hyfen hyalien, glad, dunwandig, breedte 3,0–4,2 µm. Sporen rond, soms met een oliedruppel, hyalien, met opvallende geel tot oranje incrustaties in zowel water als KOH, 3,6–4,1 µm in diameter, stekels enkelvoudig, tot ongeveer 0,5 µm lang.

Groeiend op de onderkant van loofhout in een hardhout-ooibos op kleigrond, bij eik, populier, iep en meidoorn.

De soort is op twee plekken gevonden in hetzelfde loofbosje. Door de mooie, opvallend gele kleur van het vruchtlichaam en de kenmerkende incrustaties op de sporen is het goed op naam te brengen. In het veld deed deze soort aan een *Lindtneria* denken. *Lindtneria chordu-*

lata lijkt er macroscopisch en microscopisch sterk op. *T. pulchella* mist de voor *Lindtneria* karakteristieke cyanofiele druppels in de basidiën en heeft nergens gespen.

De soort is in 2009 uit Italië beschreven (Köljalg et al., 2009); hier groeide de soort bij o.a. eik en den op zandgrond. Op internet is ook een vondst uit Duitsland te vinden (<http://www.pilzepilze.de/cgi-bin/webbbs/parchive2012.pl?noframes;read=222142> en <http://www.pilzepilze.de/cgi-bin/webbbs/parchive2012.pl?noframes;read=222143>).

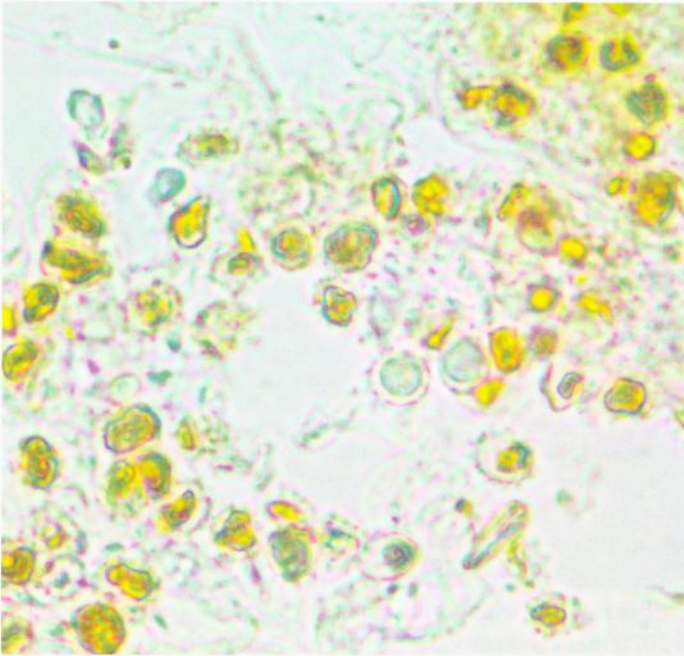
Opmerkelijke resultaten

Een aantal zeer zeldzame soorten is opvallend vaak gevonden afgelopen seizoen, o.a. Biezenrouwkorstje (*Tomentella atramentaria*) (bekend uit zeventien atlasblokken: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0414180>, afgelopen seizoen twaalf keer gevonden), Knopharig rouwkorstje (*T. pilosa*) (bekend uit twee atlasblokken: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0414290>, drie vondsten afgelopen seizoen), maar vooral het opvallend Tweekleurig rouwkorstje (*T. botryoides*). De laatste soort was bekend uit slechts twee atlasblokken (<https://www.verspreidingsatlas.nl/0414210>), maar werd afgelopen seizoen zes keer gevonden en was in sommige gebieden zelfs de meest algemene soort tijdens het bezoek.

Daarnaast is er ook een aantal minder zeldzame soorten juist niet gevonden. Roestig rouwkorstje (*T. ferruginea*) is bekend uit twintig atlasblokken (<https://www.verspreidingsatlas.nl/0414050>), maar is in 2020 niet één keer verzameld. Een vondst uit 2014 werd zelfs veranderd in Bont rouwkorstje (*T. punicea*). Daarnaast is Bruin rouwkorstje (*T. badia*) bekend uit 17 atlasblokken (<https://www.verspreidingsatlas.nl/0414190>), ook deze werd door ons niet in Nederland verzameld, maar wel één keer in Noorwegen door eerste auteur.

Figuur 11. *Tomentellopsis pulchella*.

Figuur 12. Kleine, hyaliene sporen van *Tomentellopsis pulchella* met opvallende oranjegele incrustaties.

Ecologie

Nu we een redelijk aantal Tomentelloïde fungi hebben verzameld, denken we – voorzichtig – ook iets te kunnen zeggen over de ecologie. Al zijn we wel van mening dat we niet alle biotopen voldoende hebben onderzocht en nog te weinig collecties hebben om hier goede conclusies aan te kunnen verbinden.

Voor een deel bepaalt de grondsoort welke soorten je kunt vinden, sommige

soorten worden bijvoorbeeld vooral op kalkrijke bodem gevonden terwijl een zure bodem meestal minder soorten oplevert (Dämmrich, 2006). Wij hebben voornamelijk op zandgrond en minder op rijke grond gezocht, maar hadden wel het idee dat de rijkere grond meer soorten opleverde. Gestekeld rouwkorstje (*T. crinalis*) komt bijvoorbeeld meer voor op kalkhoudende bodems (Dämmrich, 2006). Onze enige vondst afgelopen seizoen was in een loofbos op rivierklei.

Ook is de leeftijd van het bos van belang: veel *Tomentella*-soorten kunnen al snel jonge bossen koloniseren (Everts et al., 2020), terwijl *Pseudotomentella*-soorten vooral in oude bossen gevonden lijken te worden (Svantesson et al., 2019). Mogelijk kan dit verklaren waarom we wel veel *Tomentella*'s hebben gevonden en maar weinig *Pseudotomentella*'s.

Aangezien de meeste soorten ectomycorrhiza vormen zijn ook de bomen die in de buurt staan van belang. Het is dus belangrijk dat bij het melden niet alleen het substraat maar ook de boomsoorten die in de buurt staan worden vermeld. Onze collecties komen vooral uit loofbossen en gemengde bossen. De enige soort die we uitsluitend in (gemengde) naaldbossen hebben gevonden is Bleek viltvliesje (*Tomentellopsis echinospora*).

Uiteindelijk is het nog steeds lastig om te zeggen wat goede plekken zijn om Tomentelloïde fungi te vinden. Op de ene plek kun je vijf soorten op één vierkante meter vinden terwijl een vergelijkbare plek een paar meter verderop helemaal niks oplevert. Waar je in de zomer op de helft van de takken in een elzenbroekbos *Tomentella*'s vindt, kan de oogst in de herfst in hetzelfde bos nihil zijn. Wat wel een redelijk betrouwbare vindplaats bleek te zijn is schors van eik, zeker als er rondom een dode boom op een niet al te droge plek schors op de (bijna) kale bodem ligt en dit niet heel recent gevallen is. Schors van den en beuk leverde daarentegen meestal weinig tot niets op, mogelijk omdat dat veel droger blijft en/of snel uitdroogt. Daarentegen bleken in een beukenlaan grote stukken schors van den en lariks, die waren blijven liggen nadat er gekapte bomen hadden gelegen, heel goed voor

Tomentelloïde fungi. Op één plek leverde dat bij zeker de helft van tientallen stukken schors diverse soorten op, Biezenrouwkorstje (*T. atramentaria*) was er bijna in vierkante meters te vinden. Waarschijnlijk hielp het in dit geval mee dat de stukken schors bedekt waren geraakt met beukenblad en dus langer vochtig bleven.

Schors is niet per se het beste substraat voor Tomentelloïde fungi, maar het zoekt vooral lekker makkelijk: vaak ligt er veel bij elkaar, zodat je snel een groot oppervlak kunt doorzoeken. Bovendien biedt schors geruime tijd een beschutte plek die lang nat kan blijven. Er zit wel één groot nadeel aan schors, zeker dat van oude eiken of populieren: het neemt heel veel ruimte in je herbarium in...

Zelfs op de grond of op mossen en stengels van (levende) planten zijn *Tomentella*'s te vinden, en zeker in schrale bermen van lanen lijkt dit nogal eens het geval te zijn. Eenmaal bleek zelfs aan de voet van een verzamelde plaatjeszwam een *Tomentella* te groeien. Vaak gaat het dan wel om kleinere stukken die daardoor lastiger macroscopisch te beoordelen zijn. Ook lijkt het alsof hierbij vaker, méér dan op hout, meerdere soorten door of over elkaar groeien, hetgeen de determinatie flink kan bemoeilijken of onmogelijk maakt. Zo werd tussen materiaal van een op de grond groeiend Gesploos rouwkorstje (*T. fuscocinerea*) ook één stuk met hyfen met consequent aanwezige gespen gevonden, terwijl in de rest van het materiaal niet één gesp te vinden was.

Conclusie

Zijn deze soorten nu een 'eitje'? Nee, zeker niet, er doen zich nog vaak genoeg problemen voor met het determineren van de verschillende soorten, waar soms zelfs experts geen raad mee weten. We hadden gehoopt dat we door veel naar Tomentelloïde fungi te kijken beter in staat zouden zijn meer grip op deze groep te krijgen. Dit is ten dele waar gebleken: want door een sprong in het diepe te wagen, veel materiaal te onderzoeken, te bewaren en dat later opnieuw te bekijken, leer je veel. Sommige soorten zijn nu in twee minuten te determineren in plaats van in twee uur (of dagen...). Maar andere soorten leveren nog steeds hoofdbreken op.

Voor het determineren van Tomentelloïde fungi is verschillende literatuur voorhanden, maar vooral de website van Frank Dämmrich (<https://tomentella.de>) bleek goed bruikbaar om de meeste collecties op naam te brengen, al dan niet aangevuld met andere bronnen. Daarnaast bleek het artikel van Svantesson et al. (2019) het best bruikbaar voor het determineren van *Pseudotomentella*, omdat dit het meeste recente artikel was met ook uitgebreide beschrijvingen. In 2021 is door Svantesson et al. hiervan een bijgewerkte sleutel gepubliceerd met nog een aantal nieuwe soorten. Oudere literatuur als Køljalg (1996) en Nordic 3 (Hansen & Knudsen, 1997) hanteren deels verouderde soortconcepten waardoor hiermee niet alle soorten gedetermineerd kunnen worden.

Zo'n onderzoek naar een groep, die bovendien de laatste jaren maar bij weinigen in de belangstelling stond, levert als bijkomstigheid ook een hoop leuke vondsten op. Aangezien er nog genoeg te ontdekken is zal dit verhaal in de komende jaren waarschijnlijk nog wel een vervolg krijgen.

Met dank aan Frank Dämmrich voor het determineren van een aantal van onze collecties en tevens dank aan Thom Kuyper voor het uitzoeken van enkele vraagstukken met betrekking tot de juiste naamgeving en suggesties voor verbeteringen in de betreffende tekst.

Literatuur

- Dämmrich, F. 2006. Studien der tomentelloiden Pilze in Deutschland, Teil 1: Die Gattung *Tomentella*. Z. f. Mykol. 72/2: 167–212.
- Erland, S. & A.F.S. Taylor, 1999. Resupinate ectomycorrhizal fungal genera. In: Cairney J.W.G. & S.M. Chambers (Eds.) Ectomycorrhizal Fungi. Key Genera in Profile. Springer, Berlin Heidelberg: 347–363.
- Everts, T., M. Boeraeve, K. Vandekerckhove, L. De Keersmaecker, P. Van de Kerckhove & H. Jacquemyn, 2020. Verjonging van beuk in het Zoniënwoud: terug van weggeweest door ectomycorrhizale schimmels? Natuur.Focus 19(3): 124–131.
- Hansen, L. & H. Knudsen, 1997. Nordic Macromycetes Vol. 3. Nordsvamp, Kopenhagen.
- Jakucs, E., Z. Eros-Honti, D. Seress, G.M. Kovacs, 2015. Enhancing our understanding of anatomical diversity in *Tomentella* ectomycorrhizas: characterization of six new morphotypes. Mycorrhiza 25: 419–429.
- Köljal, U. 1996. *Tomentella* (Basidiomycota) and related genera in Temperate Eurasia. Synopsis Fungorum 9. Fungiflora, Oslo.
- Köljal, U., A. Bernicchia & I. Saar, 2009. *Tomentellopsis pulchella* sp. nov. from St. Vitale Pine Forest (Ravenna, Italy). Mycotaxon 107: 53–60.
- Kuyper, Th.W. 2021. Welke naam moet ik aan mijn paddenstoelen geven? Coolia 64: 41–50.
- Larsen, M.J. 1974. A contribution to the taxonomy of the genus *Tomentella*. Mycologia Memoirs 4: 1–145.
- Lu, X., K. Steffen & H. Yuan, 2018. Morphological and molecular identification of three new species of *Tomentella* from Finland. Mycologia 110: 677–691.
- Stalpers, J.A. 1993. The aphyllophoraceous fungi I. Keys to the species of the Thelephorales. Studies in Mycology 35: 1–168.
- Svantesson S., K.-H. Larsson, U. Köljal, T.W. May, P. Cangren, R.H. Nilsson & E. Larsson, 2019. Solving the taxonomic identity of *Pseudotomentella tristis* s.l. (Thelephorales, Basidiomycota) – a multi-gene phylogeny and taxonomic review, integrating ecological and geographical data. MycoKeys 50: 1–77.
- Svantesson S., K.-H. Larsson & E. Larsson, 2021. *Pseudotomentella badjelamndana*, *Pseudotomentella sorjusensis* and *Tomentella viridibasidia* – three new corticioid Thelephorales species from the Scandes Mountains. Phytotaxa 497: 61–78.
- Tedersoo, L., H. Harend, F. Buegger, K. Pritsch, I. Saar & U. Köljal, 2014. Stable isotope analysis, field observations and synthesis experiments suggest that *Odontia* is a non-mycorrhizal sister genus of *Tomentella* and *Thelephora*. Fungal Ecology 11: 80–90.
- Torrend, C. 1913. Les Basidiomycètes des environs de Lisbonne et de la région de S. Fiel (Beira Baixa). Broteria, 11(2): 73–98.
- van der Putte, A. & E. Osieck, 2021. Cristella-weekend, 15-17 november 2019, Hall bij Eerbeek. Coolia 64: 67–82.
- Zmitrovich I.V., O.N. Shchepin, V.F. Malysheva, N.I. Kalinovskaya, S.V. Volobuev, A.G. Miasnikov, O.N. Ezhov O.N. & Y.K. Novozhilov, 2018. Basidiome reduction in litter-inhabiting Thelephorales in boreal forest environments: morphological and molecular evidence. Current Research in Environmental & Applied Mycology 8: 360–371.

Tabel 1 - De in 2020 gevonden *Tomentelloïde* fungi.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal vondsten Nederland	Aantal vondsten Noorwegen
---	<i>Pseudotomentella umbrina</i>	2	
Biezenrouwkorstje	<i>Tomentella atramentaria</i>	12	
Bruin rouwkorstje	<i>Tomentella badia</i>		1
Tweekleurig rouwkorstje	<i>Tomentella botryoides</i>	6	1
Roestgeel rouwkorstje	<i>Tomentella bryophila</i>	7	2
Muisgrijs rouwkorstje	<i>Tomentella cinerascens</i>	1	1
Blauw rouwkorstje	<i>Tomentella coerulea</i>	2	
Gestekeld rouwkorstje	<i>Tomentella crinalis</i>	1	
Geelgerand rouwkorstje	<i>Tomentella ellisii</i>	8	2
Gesploos rouwkorstje	<i>Tomentella fuscocinerea</i>	2	
Korrelig rouwkorstje	<i>Tomentella galzinii</i>	3	
---	<i>Tomentella italica</i>	1	
Glad rouwkorstje	<i>Tomentella lapida</i>	1	
Wrattig rouwkorstje	<i>Tomentella lilacinogrisea</i>	6	1
Wrattig rouwkorstje (cf.)	<i>Tomentella cf. lilacinogrisea</i>	1	
Blauwverkleurend rouwkorstje	<i>Tomentella molybdaea</i>	1	
Knopfarig rouwkorstje	<i>Tomentella pilosa</i>	3	
Bont rouwkorstje	<i>Tomentella punicea</i>	5	
Bleekrandrouwkorstje	<i>Tomentella radiosa</i>	3	
Gezwollen rouwkorstje	<i>Tomentella stuposa</i>	4	
Gezwollen rouwkorstje (s.l.)	<i>Tomentella stuposa s.l.</i>	2	
Gewoon rouwkorstje	<i>Tomentella sublilacina</i>	22	1
Gewoon rouwkorstje (s.l.)	<i>Tomentella sublilacina s.l.</i>	2	
Versierd rouwkorstje	<i>Tomentella subtestacea</i>	1	1
---	<i>Tomentella cf. testaceogilva</i>	1	
---	<i>Tomentella viridescens</i>	1	
Bleek viltvliesje	<i>Tomentellopsis echinospora</i>	4	
---	<i>Tomentellopsis pulchella*</i>	2	
Gevlekt viltvliesje	<i>Tomentellopsis submollis</i>	1	
Rouwkorstje onbekend	<i>Tomentella spec.</i>	5	
Totaal	25 soorten (exclusief onzekere determinaties)	110	10
*De soort werd twee keer verzameld in hetzelfde uurhok.			